

Asia: VN/727/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot esitysluonnoksesta

Uudistuksen keskeinen tavoite on hyvä: ”työkäisen väestön osaamisen kehittäminen on aikaisempaa tiiviimmin kytköksissä työelämän tarpeisiin sekä alueiden elinkeinojen ja elinvoiman kehittämiseen”. Jatkuva oppiminen ja työllisyys ovat kuitenkin laaja-alaisia toimia vaativia kokonaisuuksia ja yhdelle hallinnon alalle perustettavan organisaation on mahdotonta ratkaista työmarkkinoiden ongelmia.

Palvelukeskuksen rooli esityksen mittakaavassa operoivana toimijana on kyseenalainen jo resursoinninkin suhteen. On vaikea nähdä, että yksi pääkaupunkiin perustettu palvelukeskus ja alueelliset koordinaattorit voisivat olla ratkaisu ongelmaan. Asian ratkaisussa ovat ydinasemassa alueelliset toimijat, heidän verkostonsa ja paikallistuntemuksensa ja valtakunnan tasolla ministeriöt.

On erityisesti varottava hallinnon lisäämistä koulutus- ja työvoima-asioiden hoidossa.

Huomiot palvelukeskukselle esitetyistä tehtävistä

Kohtaanto -ongelma on Suomessa merkittävä. Pohjois-Suomen työvoimapula ei lähivuosina ratkea olemassa olevalla työvoimareservillä. Palvelukeskuksen rooli jää konkreettisten toimenpiteiden osalta epäselväksi. Miten elinkeinoelämän ääni alueilta ja toimialoilta kanavoituu ja tulee kuuluviin?

Esityksessä luvataan, että yrityksille ja muille työnantajille palvelukeskuksen rahoittama osaamisen kasvattaminen parantaisi osaavan työvoiman saatavuutta eri tehtävissä ja edesauttaisi tuotannon ja palveluiden uudistamista ja tukisi kilpailukyvyyn kehittymistä. Tähän liittyen olisi tärkeää kuvata

tuleva palveluprosessi 1) työnhakijalle, 2) työvoimaa etsivälle yritykselle, 3) henkilöstön osaamisen kehittämisestä kiinnostuneelle yritykselle ja 4) oppilaitokselle.

Monissa pienyrityksissä (alle 50 henkilöä työllistävät) ei ole useinkaan resurssia tehdä työntekijöiden osaamisen arviointia ja kehittämistä eikä tietoa ole riittävästi koulutusmahdollisuuksista. Jos tällaista konkreettista, kattavaa palvelua olisi saatavilla, tulisi rahoitus ohjata jonkun jo olemassa olevan, elinkeinoelämän tarpeita tuntevan, toimijan tehtäväksi. Tähän palveluntarpeeseen voisivat esimerkiksi paikalliset ELYt ohjata rahoitusta kehittämissyhtiöiden kautta ostettavaksi tai ostaa itse palvelua markkinoilta. Pelkkä tiedottaminen ja palveluiden digitalisointi ei ole riittävä toimenpide.

Palvelukeskuksesta ei voi hoitaa keskitetysti jatkuvan oppimisen toimenpiteitä eikä rahoitusta.

Huomiot palvelukeskukselle esitetystä hallintomallista

Tieto elinkeinoelämän tarpeista on kunta- ja aluetasolla. Jotta koordinaatio olisi tiivistä, tulee kunta- ja aluetason olla mukana hallinnon kuvauksessa, jotta yhteistyöstä tulee avointa ja läpinäkyvää.

Huomiot palvelukeskukselle esitetyistä koulutus- ja osaamispalveluiden rahoitusmuodoista

Palvelukeskuksen tulee tukea alueiden toimintaa, ei viedä alueellisilta organisaatioilta toimintamahdollisuuksia. Esitetyt rahoitusmuodot ovat hajanaisia ja vievät todennäköisesti päätösvaltaa alueilta, joiden rooli rahoituksen oikeassa kohdentumisessa on keskeinen.

Palvelukeskukselle on osoitettu pysyvää rahoitusta ja kertaluonteista rahoitusta. Esityksestä ei käy ilmi, mitä rahoitusta palvelukeskuksen alle on siirtymässä. Kun esityksessä puhutaan osaamisen kehittämistä tiiviimmin kytköksissä elinkeinoelämään, on toivottavaa, että nämä määrärahat käytetään pääasiassa hankintoihin markkinaehtoisilta toimijoilta.

Muut huomiot esitysluonnoksesta

Oulun kauppakamari edustaa Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun työnantajayrityksiä ja yksityisiä koulutuksentarjoajia. Suomessa on suuri joukko työikäisiä, joiden perustaidot eivät riitä osaamisen kehittämiseen muun muassa luku- ja kirjoitustaidon osalta. Nyt pitäisi ensi sijassa reagoida tähän ja osoittaa lisäresurssia peruskoulun alaluokille, ei lisätä erillistä hallinnollista rakennetta.

Yritysten palvelutuotantoa ei esitysluonnoksessa ole juurikaan huomioitu. Koulutuskentän markkinaehtoiset toimijat palvelevat tällä hetkellä yrityksiensä työntekijöiden koulutustarpeita erinomaisesti. Tämä pitää kirjata esitykseen jatkossa auki riittävän läpinäkyvästi.

Myös yleisten osaamistavoitteiden korkeakoulupainotteisuus lisää kahtiajakautumista ja yhteiskunnasta erkaantumisen tunnetta. Toisen asteen ammatillisen koulutuksen merkitystä tulisi jatkossa nostaa niin strategisen viestinnän kuin koulutuksen resursoinninkin suhteen.

Juurikka Maria
Oulun kauppakamari